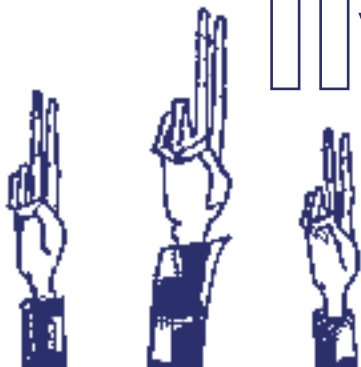

Ilyenek voltunk

Az alábbi összeállításunk a rendszerváltás kezdetén alakult civil szervezetek lelkesedését mutatja be három eset alapján. Az írásokból kiderül, mind-egyik szerző, nyilatkozó a rendszerváltás előtt más-más területen komoly szakmai sikereket ért el. De már akkor is volt valami közös bennük, jövőjüket figyelve: mindhárman hittek abban, hogy saját településükön maguknak kell kézbe venniük a sorsukat. Hittek abban, hogy a civil szervezeteknek van jövőjük...

...Aki járt már valaha is Orfűn, az tudja, aki nem, azoknak most mondom el, hogy ez a kiemelt üdülőterület – honnan?, mihez képest? öt kis falucskából, öt településből áll, összlakossága 630 fő. És persze ezen felül vannak az üdülőterületek, azok sem egy kupacban.

Ami sajátossá teszi Orfű gondjait az az, hogy az öt kis településnek öt templomát kell(ene!) rendbe tenni, öt temetőjét kell(ene!) gondozni, rendben tartani, öt ravatalozót kell(ene!) tatarozni, illetve megépí-

teni, s természetesen öt helységbe kell eljuttatni az ivóvizet, az áramot, onnan pedig elvezetni a szennyvizet, szóval ötszörös gondozón, s ugyanannyi pénz, mintha egyetlen községben élne a lakosság. Senki nem számol a pénzosztásnál azzal, hogy mekkora hátrányt kellene behozni egy ilyen adottságú településen. (Eleve idegesítő, hogy támogatásként adják vissza azt a pénzt, amit a helyi lakosok jövedelemadóijából elvéve osztanak vissza, mintegy kifejezve az állam jószáradékát velünk szemben.)

Orfű lakosságának jelentős hányada idős, illetve nyugdíjas, s nem ritka a munkanélküli és a szociális gondozásra szoruló polgár sem. Mecsek-rákos – a település itt alakította ki a falucentrumot! – lakossága a középkorúak közül került ki, itt települtek le az Orfűért rajongó, s Budapest-ről vagy más városból érkező bevándorlók.

Mióta polgármesterre választottak, többször futott már át az agyamon, vajon sikerül-e teljesíteni a választáskor ígérteteket? ... Ma

már jól látom, hogy a falunak juttatott

pénz semmire sem elég. Illetve az alapvető ellátásokat még úgy-ahogy fedezi, de aztán tessék elfelejteni polgármester úr, hogy mi mindent szeretett volna még csinálni! Nincs tovább, vége! Na jó, apró-cseprő sikerek még érhetik az embert, de a nagy vágyak beteljesületlenek maradnak... Egyébként pedig Orfű gyönyörű..., de a felszín alatt alapvető gondok sorjáznak, s egyelőre bámulunk a tájra kilátástalanul.

Nagy Bandó András

(1991. május)

Ki ellen akarja védeni a várost az elvtárs?

– kérdezte a Fővárosi Tanács illetékes elnökhelyettese 1982 őszén, amikor bejelentettük, hogy meg akarjuk alapítani a Budapesti Városvédő Egyesületet. Fél évbe került, amíg engedélyezték a megalakulást... 1982 telén tizenkét egyesület volt az országban, ma közel háromszáz. Tanácsi és állami vezetők jöttek mentek, a város-, faluvédő és -szépítő egyesületek pedig maradtak, szaporodtak és erősödtek. 1986 óta szövetségbe tömörülnek.

Azok, akik a '80-as években részt vettek az 1949–50-ben megszüntetett polgári szerveződések újjáélesztésében... a város-, (község-) védő, -szépítő egyesületek életre hívásában, vezetésében, irányításában – hiteles embereké váltak településükön,

s a rendszerváltásban is fontos szerepet kaptak. Az önkormányzati választásokon sok falu- vagy városvédő lett az új helyi képviselő-testület tagja, kapott ott funkciót. Büszkéek vagyunk polgármesterré, alpolgármesterré, önkormányzati képviselővé választott tagtársainkra. És reménykedünk, bízunk abban, hogy nem lesz terhükre ezután saját egyesületük... Talán ezután is elismerik majd az „alulról” kezdeményezett polgári szervezetek szükségességét, miután ők maguk már „fönt” vannak, részesei a hatalomnak. Reménykedjünk, hogy ők lesznek azok, akik partnerre találnak a pártsemleges polgári szervezetekben, köztük a város, faluvédő egyesületekben. Felismerik, hogy szükségük van támogatásra és kritikára egyaránt....

Sokan vannak, akik több egyesületben, polgári kör-

ben tagok egyidejűleg. Ez is természetes, hiszen a legaktívabb lokálpatrióták, a legjobb szervezők kezdték el a munkát mindenütt, illetve őket keresték meg először a kezdeményezők... Lesz munka bőven... Pénztelenség, ügyeskedés, lobbyzás, lerobbant épületek tömege, környezetszennyezés, új kiskirályok feltűnése – van miért, vagy mi ellen küzdeni. Együtt a helyi vezetőkkel vagy ellenük... Remélhetőleg mindig felülemelkedve a személyes ellentéteken, a falu, a város, illetve az ország érdekeit szem előtt tartva, a hagyományok megőrzésén, a múlt értékeinek megóvásán és új – marandó – értékek létrehozásán munkálkodnak majd.

Minden önkormányzati testület, minden polgármester létérdeke, hogy az őt, őket megválasztó lakosságot bizalmát megőrizze... Nem kell azonban mindenütt „felfedezni a spanyolviaszt” újból és újból. A már meglévő jó és rossz tapasztalatok továbbadása, az „információáramlás” ... különböző lehetőségei nyílnak meg naponta. Helyi újságok, kábeltévék alakulnak, s a sokévi hallgatás után egyre jobban hallani a „kisdobos” hangját, s egyre több van belőlük. A „fordulat éve” előtt kisvárosainkban is 2-3 napilap jelent meg, s el tudták magukat tartani... megtalálták a lehetősé-

get arra, hogy fenntartanak egy-egy országos újságot, folyóiratot – fórumot, amelyben híreiket, tapasztalataikat egymás tudtára adhatják.

Egyilyen fórumot indítunk most útjára. Segíteni szeretnénk, s lehetőséget adni e lapokon, hogy önök egymást segíthessék ...

*Ráday Mihály
(a folyóirat szerkesztőbizottsági tagja, 1991. április)*

„... stratégiai hibákat követtünk el”

Kapolcsi sutaságok

Mesevilágot idéző vidék Kapolcs. Hatszáz-negyven lelket számláló falu Veszprém megyében. A kapolcsi Kulturális és Természetvédelmi Egylet 1989-ben alakult. Mártha István és barátai hozták létre. Terveik és eredményeik modellértékűek. Tapasztalataikat egyre több dunántúli falu veszi alapul. Eredményeik: Művészeti Napok, színházi előadások és kiállítások. Nyugdíjas Klub, színházi kör és testvérfalu-kapcsolat. Terveik: nyugdíjasház napközivel, újságindítás pályázaton elnyert pénzből.

Mint a mesében... mondhatnánk, de az önkormányzati választások óta ez a közös akarat, ami mindenkinek csak a jobbulására szolgált, mintha csorbát szenvedett volna. Az indulatok, a hatalomvágy, a hiúság csomókat hurkol a falu és az egyesület eddigi békés közösségének számláira.

• *Mi történt Kapolcson?*

–...Megalapítottuk a Kapolcsi Kulturális és Természetvédelmi Egyletet – jelenleg is 100–110 tagja van –, hogy közösen próbáljunk valamit csinálni. Mindenféleképpen gondolkodtunk, miközben megvolt a Kapolcsi Nyár, testvérfalunk lett az erdélyi Mákófalva és egy osztrák

falu, színház, nyugdíjasok és így tovább.

Csináltuk, ameddig csináltuk, aztán jöttek a választások. A faluban még párt sem volt. Vállaltuk az emberek tájékoztatását és a jelöltek indítását. Itt már stratégiai hibákat követtünk el. Engem akartak polgármesternek, de nem vállaltam. Anélkül is megteszem amit kell, de egy falut nem lehet Pestről vezetni. A falu ellenem fordult...

• *Ki lett a polgármester?*

–A volt párttitkár az alpolgármester, a sors finitora pedig, hogy a polgármester a mi jelöltünk. Még ketten kerültek be tőlünk. Abban a pillanatban gyakorlatilag megtagadtak

minket, és nem akartak utána szóba állni az egyesülettel.

• *Megtörtént a két pártra szakadás?*

– Szerintem luxus egy ekkora faluban veszekedni. Konszenzust kötöttünk a polgármesteri hivatallal, s jelen pillanatban tisztességes együttműködés van közöttünk. Mindenki teszi a dolgát. Sajnálatos, hogy nem támaszkodnak ránk, miközben nagyobbak a lehetőségeink, és többet tudunk segíteni. Föl akartam adni az egyesületet, elkeseredtem. Néhányan – a mellett állók közül – mondták, hogy most kell igazán dolgozni. Igazuk volt. Újra nekiláttam... Írom a pályázatokat... lehet pénzt szerezni, csak menedzselni kell a falut. Nagy nyereség a fiatal doktor is, aki szintén pályázaton nyert egy EKG-vizsgálót. Nagyon jó, hogy a falusiak és az a néhány fiatal építész, akik ingyen készítik a terveket, erős támaszaim. Nélkülük nem tudnám ezt az egészet csinálni. Megindult a filmklub, megalakult a FIDESZ.

Egy faluban sok a pletyka. Megindítjuk a Kapolcsi Krónikát, abban mindent el lehet mondani. Nyomda van Kapolcson, már kész az első szám. Saját pénzen szép sárga papírt vettem hozzá... (a helyi önkormányzat a Kapolcsi Krónika kiadásához nem járult hozzá)

*Jankó Ágnes
(1991. május)*